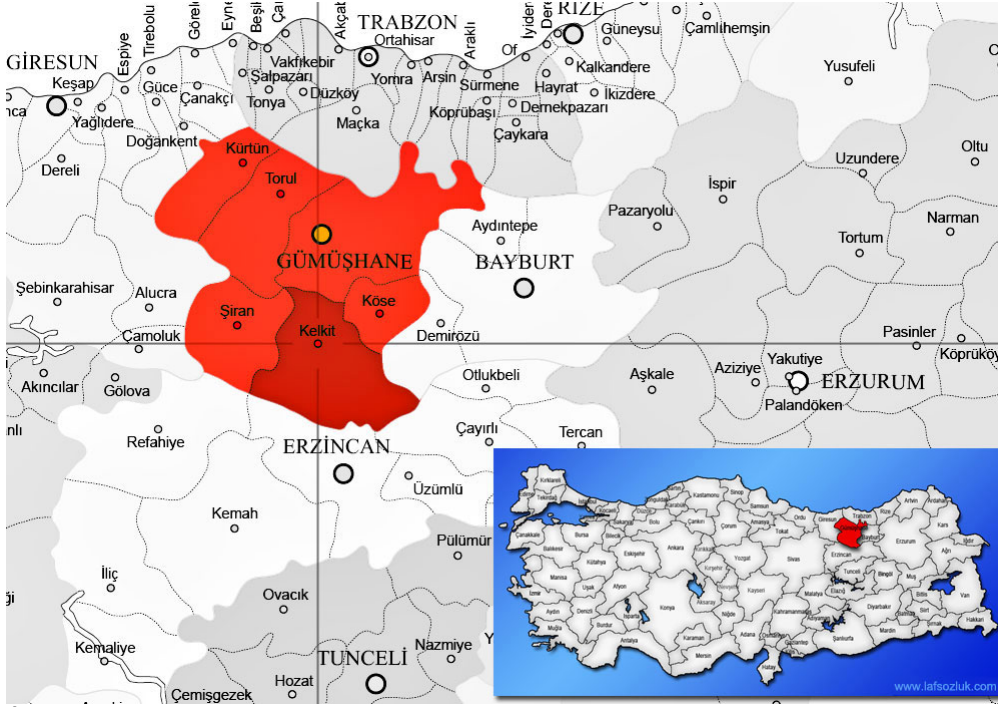

KELKİT'İ KURTARAN OSMANLI ORDUSU 17 ŞUBAT 1918

S. Vedat Karaarslan Arkeolog-Y.Mühendis

Erzincan Mütarekesi'nin Osmanlı'ya bir nefes aldırıldığını bütün tarihçiler ortak görüş olarak bildirirken günümüzde de ülkemizin en önemli ordularından biri olan **Osmanlı III. Ordusu** hiçbir zaman silah bırakmamıştı. III. Ordu Balkanlarda kurulan ve merkezi Selanik olan bir yapıda iken daha sonra merkezi Erzurum'a, I. Dünya Savaşı sırasında ise Suşehri'ne taşınmış ve halen merkezi Erzincan ilimizdedir. Subayları arasında **Enver Paşa** ve **Mustafa Kemal Paşa** gibi komutanların da olduğu daha sonra Türkiye'de şeker fabrikalarının kurulmasında öncü olan **Kazım Taşkent**'in amcası olan Çanakkale'de (1915) kendini ispatlamış **Vehip Paşa**'nın da olduğu bu ordunun tatbikatlarını yıllar önce Aşkale-Erzurum arasındaki yol kenarlarına yaptıkları buzdan evlere tankları nasıl soktuklarını ve tatbikat sırasında oturduklarını bizzat görerek şahit olmuştum. Rus Ordusu, limanlarının **Yavuz&Midilli** gemileri tarafından bombalanmasından sonra 1 Kasım 1914 de girdikleri Osmanlı sınırından **Bayburt Kop Dağı** direnişinden sonra ancak 19 Temmuz 1916 da **Gümüşhane**' ye ulaşabilmişken donanmaları da kıyıdan Trabzon'u bombalayarak daha önce 18 Nisan 1916 da işgal edilen Karadeniz kıyısındaki Trabzon'daki birliklerine Zigana Dağı'nı aşarak 1,5 yılı aşkın bir sürede ancak ulaşmışlardı. Bu kadar uzun bir tarih ve zaman Rus Ordusu'nun hareket yeteneği ve kapasitesinin ne denli düşük olduğunu ve Osmanlı Ordusu'nun gücünün bitmediğini gösteriyordu.

İşgalin olduğu 1916 yılında yeniden bir yapılanma dönemine giren **III. Ordu**, bir hazırlık içindeydi, Rus Ordusu'nun bıraktığı silahlar, daha çok önceden Rusya'ya giderek Rus Ordusu'na katılarak bölgeye gelen ve bölgeyi çok iyi bilen bazıları Osmanlı vatandaşı olan ve olmayan gayrimüslim komitacılar tarafından kullanılmaya başlanmıştı. Bu durum 18 Ocak 1919 tarihindeki Paris Konferansı'na kadar uzanacak Osmanlı toprakları üzerindeki 1890 yılından bu yana gelen Ermeni ve Rum kaynaklı isyan hareketlerinin fiiliyata dökülmesinin göstergesi idi. Büyük çoğunluğu müslüman ahalden oluşan bu bölgedeki durumun vehameti Kelkit Karma Mütareke Komisyonu üyesi Rus **Pozmakof Vorokof**' ın da dikkatini çekmekteydi.

Bölgede yaşanan bu olumsuz durumlar ile ilgili olarak Kelkit'te kurulan Erzincan Mütarekesi'nin uygulanmasına yönelik Rus Vorokof'unda üyesi olduğu komisyon, 4 Şubat 1918 tarihinde aşağıdaki maddeleri içeren bir yazıyı Erzurum'da bulunan Rus Kafkas Ordusu Kumandanı General **Livetnan Oudichelidze** ' ye gönderir. Kelkit Karma Mütareke Komisyonunun Kararnamesidir: [1]

Kelkit – 4.2.334

- 1- İkinci Türkistan Kolordusu kıtaatının, Kolordu ve Fırka Karargâhlarının yola çıkmasından sonra Kelkit Kasabası dâhilinde ve civarında bulunan bölükler; erzak mağazalarını, ahaliyi ve Kelkit Mütareke Komisyonunun emniyetini eşkıyaya karşı temin ve tesis etmek üzere Kelkit'e Rus düzenli kıtaatının gelişine veyahut her iki taraf Karargâh-1 Umumilerinden gelecek emre kadar kâfi miktarda Türk kıtaatının celbine karar verdik.
- 2- Bu kıtaat, Rus kıtaatının gelişiyile geriye çekilecektir.
- 3- Türk kıtaatının celbi Rus ordusuna karşı tecavüzî bir mahiyete haiz değildir.
- 4- İşbu kararname Türkçe ve Rusça olarak yazılmış ve iki tarafça teati edilmiştir.

4 Numaralı Karma Mütareke Komisyonu Azaları:

Pozmakof Vorokof

Rüşdi

Cemil Cahid

Kelkit ilçesi, 22 Temmuz 1916 tarihinde Rus Ordusu tarafından işgal edilmişti. Enver Paşa, 5 Şubat 1918 tarihinde bir yazı ile Erzincan Mütarekesi hükümlerinin sona erdiğini III. Ordu Komutanlığı'na bildirerek ileri hareket emri veriyordu, kararnamede belirtilen hususlar çerçevesinde Kelkit ve civarında büyük bir karmaşa hakimdi..

Kelkit Mütareke Komisyonu'nun verdiği bu kararnameden 1 gün sonra ileri harekata başlayan III. Ordu birlikleri Gümüşhane'nin ilçesi olan Köse'de çekilmekte olan Rus birliklerinin elindeki erzağı 1500 altın karşılığında satın almıştı. [2]

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/517702919638291174/?lp=true>

Durumun vehametini gören bölgedeki müslüman ahaliye karşı yapılan saldırılar karşısında III. Ordu Komutanı Vehip Paşa (Kaı) (*Komutanlık süresi şubat 1916-Haziran 1918*), 12 şubat 1918 tarihinde ileri hareket emrini vermiş ve 2. Kafkas Kolordusu Komutanı Yakup şevki Paşa, Gümüşhane 'nin bir ilçesi olan Kelkit ilçesini de 17 şubat 1918 tarihinde tekrar Osmanlı topraklarına katmıştı.

ARKEOTEKNO

KAYNAKLAR

[1]

https://www.academia.edu/38455031/ERMEN%C4%B0_MESELES%C4%B0_%C4%B0slam_Ahalisini_n_Du%C3%A7ar_Olduklar%C4%B1_Mezalim_Hakk%C4%B1nda_Vesaike_M%C3%BCstenit_Malumat

[2] Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi, Kafkas Cephesi 3 nc Ordu Harekatı, Cilt: II, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1993,

[3] Yazının ana fotoğrafı hakkında açıklama: Fotoğraf Taksimde bulunan Atatürk Kütüphanesinin arşivinde kayıtlıdır. Kayıtta: Kafkas 2. Kolordu hatırası: Ruslardan igtinam edilen (ele geçirilen) top ve makinalı tfenkleri Yakub şevki Paşa'nın Alucra imalathanesi önünde muâyenesi 18 Teşrin-i sani 1333 (18 Kasım 1917) yazmaktadır. (Kaynak: Mahmut Dursun Tosun)

AKTİF KAYNAK LİNKİ:

http://www.arkeotekno.com/pg_441_kelkiti-kurtaran-osmanli-ordusu-17-subat1918